

От бат Боян до бат Бойко:

Как една дума свидетелства за произхода на българите?

Васил Дечков

Знаете ли, че думата „батко“ може да ни разкрие нещо важно за произхода на българите? На пръв поглед тя звучи просто – „по-голям брат“. Но зад нея се крие древна история. Най-големият син на Кубрат – **бат Боян** – носи това звание още през VII в. Византийският летописец Теофан го нарича бат Баян (Βατβαϊάν), а Никифор – просто Баян (Βαϊάνος). „Бат“ е съкращение от брат. От него произлизат формите **батко, бати, бачо, байо** и др, означаващи „по-голям брат“. Това обръщение обаче придобива и по-широко значение като уважително обръщение към по-старши мъж въобще – от „бат“ произлизат думите „**баща**“ и „**бай**“¹. Коренът „**бат**“ е добре познат и в останалите славянски езици: на украински **батьо** или **батько** означава „баща“, на руски **батя** или **батьюшка** – пак „баща“; на чешки **батя** е „брат, родственик, приятел“, а в моравско наречие – чичо или вуйчо. Следователно, освен „по-голям брат“ това славянско звание има и старинно значение на „уважаван мъж“ или „старейшина“.

Какви **изводи** можем да си направим?

- 1) „Бат“ е славянско почетно звание за старши мъж и е използвано още от древните българи. Това е пореден довод за техния славянски произход.
- 2) Званието може да се тълкува буквално като „баткото“ Боян, защото е най-големият, или
- 3) да се приеме по-общо като титла за български **владетели**, което би обяснило защо по-малкият брат на Боян – Аспарух, който съхранява българската независимост, също е наричан Батоя или Батий в източниците, и някои връзки.

Важно е да се отбележи, че роднинското обръщение и възможността за титла не си противоречат, а се допълват! Титлата „бат“ носи **бащата** на рода, господарят на **бащината** земя, вождът на племето, което е напълно в духа на стария (български) патриархален ред, както е и при библейските патриарси, т.е. родоначалници.

Виждаме, че от бат Боян до бат Бойко повече от хилядолетие по-късно нищо не се е променило! Дори Боян и Бойко са разновидности на едно и също име.

[ЗАКЛЮЧЕНИЕ]

„Бат“ е славянско почетно звание за старши мъж, жива следа от патриархалния ред и още един ясен довод за славянския произход на древните българи.

¹ [Български етимологичен речник, том 1, стр. 130–131](#). София: Издателство на БАН, 1971.